

aktuellt

Augusti 2018

TEMA
VAL
2018

89

... av 110 utlovade
vallöften har den Social-
demokratiska regeringen
lyckats uppfylla.

22 000

... sjuksköterskor
skulle kunna anställas för
de vinster som välfärds-
företagen gjorde 2010.

54

... gånger
större är en vd-lön
jämfört med en
arbetares.

VALRÖRELSE 2018

Tryggheten först

Valet 2018 är enkelt. Det handlar om att rösta på det parti som vill se fler och bättre jobb, trygghet i vardagen och ökad jämlikhet – Socialdemokraterna.

Sidan 4–5

3 delar i LO:s valrörelse

För oss på LO handlar valet 2018 om vilka som vill och kan öka tryggheten för vanligt folk. Därför stöder vi Socialdemokraterna. De vill detsamma som vi – ett samhälle med trygghet i vardagen, fler och bättre jobb samt ökad jämlikhet. Det är också de tre huvudfrågor som vi går till val på.

FLER OCH BÄTTRE JOBB

Även om det idag är många fler än på länge som har jobb är det fortfarande alltför många människor i vårt land som går arbetslösa eller arbetar deltid mot sin vilja. Ett allvarligt problem är arbetsgivares rätt att "hyvla" tjänster, det vill säga

minska anställdas arbetstid – och därmed lön – och kasta ut dem i otrygghet och oro. Ett annat är att allt fler börjat ropa på lagstadgade lägstalöner, något som skulle bli dyrare för hela samhället. **Läs om vår syn på jobb och lön på sid 4 och 8.**

TRYGGHET I VARDAGEN

Alla har rätt att känna trygghet. Oavsett ålder, kön eller bostadsort. Ändå känner sig många oroliga. Över framtiden, pensionen, jobben, risken att utsättas för brott. Över de växande klyftorna mellan rika och fattiga.

Därför vill vi att våra gemensamma skattepengar återigen går till det gemensamma, att pensionen blir minst 70 procent av lönen och att alla har en lön att leva på. **Varför? Läs mer på sidorna 6 och 12.**

ÖKAD JÄMLIKHET

En majoritet av svenskarna vill ha ett jämlikt samhälle. Men under de senaste 30 åren har ojämlikheten i Sverige ökat kraftigt, bland annat på grund av orättvisa skatter. Detta måste få ett slut. Den som arbetar

hårt ska inte behöva betala mer i skatt än den som ärvt sina pengar. De som har det gott ställt måste börja bidra med mer till allas vår välfärd. **Läs om hur Sverige kan bli mer jämlikt på sid 14.**

Vi måste vinna detta tillsammans!

Utan dig finns vi inte. Det skriver LOs förste vice ordförande Therese Guovelin i en påminnelse om att använda din rösträtt i det kommande riksdagsvalet. Och helst lägga den på det enda parti som faktiskt vill detsamma som LO.

Jag tror att du och jag vill ungefär samma saker. Jag tror att du vill ha ett jobb att gå till. Jag tror att du vill känna dig trygg där. Att det du och din arbetsgivare kommit överens om ska gälla. Men också att samhället ska finnas där, redo att hjälpa dig om något går fel. Om du blir sjuk, om du förlorar jobbet, om du behöver stöd under en period av ditt liv.

Och så tror jag att du vill att dina barn får en bra skolgång, på en skola som inte snålar med resurserna. Som gärna får drivas av lärare själva eller av riktiga eldsjälar, men som inte låter vinster till ägarna gå före elevernas behov.

exempel: Vi har vi nått fram med vår kritik av nystartsjobben. De har lyssnat när vi pratat om fördelarna med etableringsjobb. Och de sköt till pengar när vi ville göra yrkesutbildningar mer attraktiva.

Men det är inte det viktiga i det här läget. Det viktiga är de dåliga nyheterna. Att riksdagen har en majoritet som lutar åt höger och sätter krokben för goda reformförslag.

Vi har dessutom fyra partier som, om de får makten vid valet i september, vill fortsätta regeringen Reinfeldts nedmontering av välfärden, som vill sänka lönerna och göra jobben otryggare. Och så ett parti som pekar på de svaga och skyller alla problem

»Vi behöver dig, din röst, ditt engagemang för ett sammanhållet Sverige.«

Tyvärr vet både du och jag att det inte är så i dagens Sverige.

Alla har inte ett jobb. Det är allt fler i arbetslivet som mår dåligt, som är stressade, som har otrygga anställningar. Arbetsgivare kan idag när som helst hyvla i en tillsvidareanställning – det vill säga bestämma att arbetstagaren måste gå ned i tid – eller avsluta ett nystartsjobb, säga tack och hej och så in med nästa arbetare.

Alla får inte heller den vård eller skola de behöver. Bland annat eftersom en stor del av våra skattepengar, våra gemensamma resurser, idag blir till vinster hos företag i välfärden. Vinster som i slutändan hamnar i fickor eller bankkonton hos personer som redan har så att de klarar sig livet ut. Pengar som i stället skulle kunna användas till att utbilda eller anställa fler. Så att vi alla kan få den skola eller den vård vi har rätt till.

Vi har en bra regering med hjärtat på rätt sida. Precis som LO vill de ha ett jämlikt samhälle där alla har ett jobb och alla känner sig trygga. Där arbetstagarens rättigheter går före storföretagens, bankernas och kapitalets. Där livsval inte begränsas beroende på var du råkar vara född. Där den skatt vi betalar för allas välfärd inte försvinner till skatteparadis.

De goda nyheterna är att vi har regeringens uppmärksamhet. För att ta ett par

på dem. Trots att det inte var de nyanlända, invandrarna, flyktingarna som sänkte skatterna, sålde ut våra gemensamma tillgångar och såg på när jobben flyttade utomlands.

Jag har sagt det många gånger. Det är när vi alla LO-förbund är samlade, när vi arbetar tillsammans, som vi kan bli riktigt framgångsrika och starka. Men vad är ett förbund utan sina medlemmar? Vi behöver dig, din röst, din styrka, ditt engagemang för ett mer sammanhållet Sverige. Ett Sverige som präglas av de tre delarna i vår valplattform.

Det är därför vi ger ut den här bilagan. För att du snabbt och enkelt ska påminnas om argumenten som behövs för att övertyga alla, inte bara våra medlemmar, om att rösta på Socialdemokraterna, det enda parti som strävar efter samma sak som vi på LO – ett samhälle präglad av trygghet i vardagen, fler och bättre jobb och ökad jämlikhet.

Alternativet, en Moderatledd regering med stöd av Sverigedemokraterna, skulle däremot innebära den mest högerextrema regering Sverige någonsin haft. Och det är det sista jag vill ha.

Therese Guovelin
LOs förste vice ordförande

• FLER & BÄTTRE JOBB •

En trygg anställning är A och O.

Allmän visstid, sms-anställningar, attackerna mot turordningsreglerna, hyvling – det måste bli ett slut på attackerna på den svenska anställningstryggheten.

VARFÖR? DÄRFÖR!

➤ Majoriteten vill ha trygghet

- 9 av 10 svenskar tycker det är viktigt med anställningstrygghet.
- 4 av 10 tycker dessutom att anställningstryggheten för anställda bör bli starkare i framtiden.

➤ Turordning ger balans

- Utan turordningsregler får arbetsgivaren större makt att göra sig av med obekväma arbetstagare.
- Slopade turordningsregler skulle radera ut det fackliga inflytandet.
- Arbetsgivare har redan idag stora möjligheter att välja vilka anställda de vill behålla.

➤ Otryggheten ökar

- Andelen vid behovs- eller timanställningar – den mest osäkra anställningsformen – har ökat från 11 procent av de tidsbegränsade anställda 1990 till 41 procent 2016.
- Andelen vikariat – den tryggaste av de osäkra anställningsformerna – har minskat från 48 procent av alla tidsbegränsade anställningar 1990 till 18 procent 2016.

➤ Arbetsgivarna uppskattar turordningen

- 8 av 10 företrädare för företagen är nöjda med hur förhandlingar om turordning ser ut i dag.
- 9 av 10 företag tycker det är lätt att ingå överenskommelser kring turordningen.

Så här får vi ett tryggare arbetsliv

Avskaffa daglöneriet

I Sverige finns över 250 000 människor som är vid behovs- eller timanställda, en stor del av dem mot sin vilja. Många så kallade sms-anställda tvingas sova med mobilen under kudden för att inte missa minsta möjlighet till inkomst. Det som möjliggör detta "daglöneri" är anställningsformen allmän visstidsanställning och måste därför bort.

Hårdare krav för tidsbegränsad anställning

I många branscher, oftast inom tjänstesektorn, används timanställningar och andra tidsbegränsade anställningar för att utföra arbete som är fullt möjligt för arbetsgivaren att planera.

Vi på LO anser att arbetsgivare inte ska få bolla med arbetstagare som de vill. Därför måste det ställas hårdare krav på att arbetsgivare har objektiva skäl för tidsbegränsade anställningar.

Slå samman anställningsformer

I dag kan arbetsgivare "stapla" olika anställningsformer på varandra, det vill säga ha en och samma individ anställd fast på olika slags kontrakt. Detta kan pågå i flera år utan att personen ges möjlighet till en fast anställning – trots en lagändring från 2016 som skulle sätta stopp för "staplandet". LO vill att lagen förtydligas så att arbetsgivare inte kan komma runt sin skyldighet att heltidsanställa den som arbetat på ett företag i mer än två år.

”Vi vill ha fler tryggare anställningar. Därför vill vi avskaffa allmän visstid. Man ska inte kunna visstidsanställa bara för att man har lust.”

Ylva Johansson, arbetsmarknadsminister (S)

ORÄTTVISORNA ÖKAR

Otrygga anställningar orsakar inte sexuella trakasserier, men de spelar in och kan förstärka en utsatthet, säger utredaren Joa Bergold.

Trygga anställningar – inte bara en arbetslivsfråga

Vad har otrygga anställningar med sexuella trakasserier att göra? Våldigt mycket, enligt LO:s utredare Joa Bergold.

Det är Joa Bergold, utredare och författare till LO-rapporten "Kvinnlig fägring och machokultur?", som hittat ett tydligt klass- och köns-mönster där kvinnor i arbetaryrken oftare än andra uppger att de utsatts för sexuella trakasserier och övergrepp.

Problemet har dessutom ökat. 1997 uppgav sju procent av kvinnorna i något av LO:s sex största förbund att de utsatts för jobbrelaterade trakasserier från någon annan än chef eller kollegor. 2017 hade andelen fördubblats till 13 procent.

– Otrygga anställningar orsakar inte sexuella trakasserier, men de spelar in och kan förstärka en utsatthet. Man kan uppleva att man inte har samma ställning att säga ifrån gentemot sin kund eller kollega och chef, säger Joa Bergold till Dagens Arena.

– Det kan också bidra till att man blir mer utsatt av kollegor, som kanske inte hejdar sig när de vet att man inte kommer vara stadigvarande.

Allra mest utsatta för sexuella trakasserier är visstidsanställda. Inom vård och omsorg har mer än var fjärde visstidsanställd blivit utsatt.

Otrygghet påverkar alla

Forskning från Stockholms universitet visar att alla anställda kan påverkas negativt om det råder ett otryggt klimat på en arbetsplats. Det handlar om att de anställda upplever att arbetet inkräktar på livet utanför, om högre krav, sämre upplevd hälsa och ökad risk för utbrändhet. Sedan tidigare vet man att otrygga arbetsplatser också präglas av högre stress, ökade sjukskrivningar och en sämre relation mellan arbetstagare och arbetsgivare.

44

Så många procent av alla deltidanställda jobbar deltid för att de inte kan få en heltidstjänst.

I debatten låter det ofta som att turordningsreglerna i svensk arbetsmarknad är ett problem, att de står i vägen för både jobben och företagens möjligheter att lyckas. Men bilden är helt felaktig. Här har du svar på tal.

”LAS tittar bara på anställningstid”

Nej. I Arbetsdomstolen har till exempel betydelsen av ”tillräckliga kvalifikationer” ökat och allt fler domar går i arbetsgivarvänlig riktning.

”LAS gör att företagen tappar kompetens”

Nej. Svenska arbetsgivare har stora möjligheter att själva definiera vilken kompetens som behövs i företagen. Arbetsgivare kan också erbjuda ekonomisk ersättning till dem som slutar frivilligt och på så sätt undvika en förhandling om turordning. Dessutom är synen bland både arbetsgivare och fack att förhandlingar om turordning oftast förs med företags bästa i åtanke.

”LAS är stelbent och föråldrad”

LAS är tvärtom en flexibel lag som utvecklats i takt med arbetsmarknadens förändring. Dessutom går det att i kollektivavtal skriva in regler som kompletterar eller ersätter LAS så att reglerna anpassas till olika branscher och företag.

”LAS gör det omöjligt att bli av med anställda som missköter sig”

Det finns tydliga regler för vad som gäller när någon missköter sig på jobbet. Dessutom kan små företag med färre än 10 anställda välja ut två personer som slipper turordningen.

”LAS gör arbetslivet ineffektivt”

Det finns forskning som visar att sådan trygghet på jobbet som till exempel LAS ger är positivt för både hälsa och produktivitet.

”LAS gör att företag inte vågar anställa därför att det blir för dyrt om det blir fel”

Inom LAS finns flera möjligheter till olika slags anställningar: vikariat, provanställning och allmän visstidsanställning i upp till två år. Det borde vara tillräckligt lång tid för en arbetsgivare att ta ställning till om någon är rätt person för tjänsten.

”Anställningsskyddet i Sverige är för starkt”

Olika regler i olika länder gör det svårt att göra helt hundraprocentiga jämförelser, men när OECD tittade på anställningsskyddet i 34 olika länder hamnar Sverige på plats 25.

KÄLLA TILL ALLT OVANSTÄENDE: SACO

...och om Moderaterna får bestämma?

Moderaterna har stämmobeslut på att försämra anställningstryggheten i Las. Förslaget innebär att Moderaterna – med stöd av SD – går till val på att göra det lättare att sparka anställda, trots att det redan i dag är jämförelsevis enkelt att säga upp folk i Sverige – om det finns sakliga skäl eller råder arbetsbrist.

Detta skulle framför allt drabba anställda som arbetsgivare av något skäl anser vara mindre lönsamma eller besvärliga.

• TRYGGHET I VARDAGEN •

Allas rätt – en lön som det går att leva på.

Ingen ska behöva fråga sig om lönen kommer att räcka till slutet av månaden. Därför vill LO att alla ska ha rätt till heltid och att politiker inte börjar lagstifta om sänkta löner.

VARFÖR? DÄRFÖR!

› Vardagen måste gå ihop för alla

- Heltidsjobb ger människor möjlighet att klara räkningarna, spara pengar och få högre pension.
- Eftersom fler kvinnor än män tvingas arbeta deltid är heltid som norm ett sätt att bidra till ett mer jämställt samhälle.

› Sänkta löner blir dyrare för samhället

- Med sänkta ingångslöner skulle samhället tvingas gå in och kompensera de drabbade med olika slags bidrag.
- Länder med stora inkomstskillnader har oftare högre arbetslöshet.

› De fattiga blir fler

- Sju procent av den arbetande befolkningen i Sverige har redan idag en inkomst under EU:s fattigdomsgräns.
- Under åren 2008-2016 ökade andelen svenskar med en låg inkomst från 13 till 16 procent.

FAKTA Svenska löner

Sverige är ett av få länder i Europa som inte har någon lagstadgad minimilön. I stället är det fackföreningar och arbetsgivare som genom förhandlingar kommer överens om löneökningar och lägsta löner i kollektivavtal.

Fördelen för arbetsgivarna är att det är få konflikter på arbetsmarknaden och att löneökningarna inte drar iväg. Fördelen för arbetstagarna är att systemet gett relativt höga lägsta löner.

Nackdelen med systemet är att förhandlingarna och de nivåer som parterna kommit överens om inte gäller den som jobbar på en arbetsplats utan kollektivavtal.

Så här vill LO stärka arbetsmarknaden

Satsa på utbildning

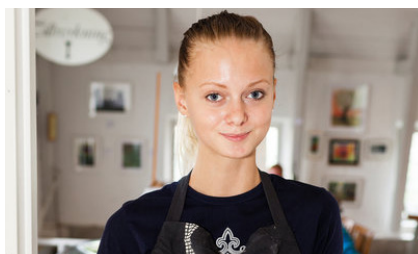
Trots att det både finns många lediga jobb och många jobbsökande kvarstår arbetslösheten. Arbetsgivarnas krav är höga och rätt kompetens saknas. Därför måste arbetslösa, nyanlända och ungdomar rustas för att uppfylla de kraven.

Politik för fler jobb

Det finns uppenbara behov i det svenska samhället. Trafiksystemet har sedan länge behov av underhåll. Det byggs för få bostäder. Det saknas resurser inom barn- och äldreomsorgen och i skolan. LO vill därför att staten för en aktiv ekonomisk politik genom att stimulera ovanstående områden så att jobb skapas där de bäst behövs.

Bättre matchning av arbetsgivare och arbets sökande

Det är viktigt att nyanlända och ungdomar kommer in på rätt plats på arbetsmarknaden redan från början. Kompetenshöjande insatser måste därför kompletteras med stöd för effektiva vägar in i arbetslivet. Dels för att hjälpa dem utan sociala kontakter och nätverk, dels för att motverka etnisk diskriminering. En effektiv matchning måste ges hög prioritet för att sysselsättningen ska kunna växa utan allvarliga störningar.

”Vi ska inte sänka människors pris – vi ska ge alla möjligheten att höja sitt värde.”

Stefan Löfvén, statsminister (S)

3,6

Så många miljoner kronor skiljer det i total livsinkomst mellan kvinnor och män på den svenska arbetsmarknaden. Huvudorsaken är att betydligt fler kvinnor arbetar deltid.

ORÄTTVISORNA ÖKAR

Risken är att vi får en "working poor-klass" som inte nödvändigtvis är sysselsättningslös enligt statistiken, men som varken kan vidareutbilda sig eller söka bättre jobb, säger Bertil Rolandsson.

"Gigekonomin" riskerar skapa ny underklass

Moderaterna anser att den så kallade gigekonomin, där arbetstagare hoppar in på tillfälliga, korta anställningar, är ett bra sätt att lösa arbetslösheten. Problemet är att det riskerar att skapa en ny underklass.

"Gigjobb" – det vill säga jobb där arbetstagen rings in tillfälligt som exempelvis cykelbud åt Foodora eller liknande företag – är "bättre än inga jobb alls". Det anser Moderaterna som vill att de jobben ska bli fler. Detta som ett sätt att få in fler i arbete.

Men enligt Bertil Rolandsson, docent vid Göteborgs universitet, som forskar kring digitaliseringen av arbetsmarknaden, är problemet med Moderaternas lösning på arbetslösheten att det kan leda till en ny underklass, en som jobbar men ändå inte får ekonomin att gå ihop.

– Risken är att vi får en "working poor-

klass" som inte nödvändigtvis är sysselsättningslös enligt statistiken, men som varken kan vidareutbilda sig eller söka bättre jobb, säger han till webbtidningen Digital.

Därmed inte sagt att jobb inte kan skapas på det viset. Frågan är vad priset blir för den enskilde.

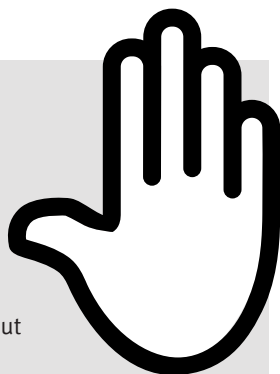
– Det vi sett från amerikanska studier är att det finns en risk för att folk kan bli sittandes, i väntan på gig eller beställningar. Och de tjänar ju inte några pengar på den där väntan. Då har man ingen möjlighet att försörja sig, säger Bertil Rolandsson.

...och om Moderaterna får bestämma?

Moderaterna – påhejade av SD – vill införa "inträdesjobb" för arbetssökande nyanlända och ungdomar, där politiker ska sätta lönetak i stället för att arbetsgivare och fackföreningar själva avtalar om löner. Om förslaget blir verklighet skulle det innebära en lönesänkning med 30 procent för alla som omfattas av förslaget. Tidningen Arbetet räknade hösten 2017 ut vad förslaget innebär i praktiken. Här är deras sammanställning:

Yrke	Minimilön, kr	70 procent av minimilön
Städare	19 530	13 671
Fastighetsskötare	16 260	11 382
Restaurangbiträde	15 726	11 008
Bageriarbetare	22 128	14 700
Personlig assistent	17 498	12 249
Butiksbiträde	19 919	13 943
Lagerarbetare	23 003	14 700
Verkstadsarbetare	18 998	13 299
Bilmekaniker	16 899	11 829
Träindustriarbetare	21 070	14 700

Eftersom Alliansen vill att 21 000 kronor i månadslön ska fungera som tak på inträdesjobben har 70 procent av denna summa angetts för de yrken där lägstalönen är högre än så.

Sänkta kostnader för arbetsgivarna. Det är vad Moderaterna med hjälp av SD tänker sig ska leda till fler jobb. Dessvärre finns en hel del problem med deras resonemang.

Sänkta ingångslöner ger liten eller okänd effekt

Den forskning som finns inom området har inte kunnat peka på mer än blygsamma, positiva effekter på sysselsättningen. Dessutom är studierna gjorda i länder som har lagstadgade minimilöner och andra förutsättningar på arbetsmarknaden. Med andra ord är det inte säkert att sänkta ingångslöner skulle ge någon som helst effekt i Sverige, där minimilöner bestäms i kollektivavtal.

Lagstadgad minimilön minskar facket's inflytande

En lagstadgad minimilön skulle innebära att arbetsgivarna inte längre har någon anledning att förhandla om löner, eftersom en lag redan bestämt miniminivån.

Sänkta ingångslöner sänker lönen för andra

LO-ekonomerna Anna-Kirsti Löfgren och Torbjörn Hållö har i rapporten "Vad betyder arbetsinkomsterna för ojämlikheten?" undersökt hur sänkta ingångslöner skulle påverka lönen för övriga grupper bland arbetstagare med sämst färdigheter. Deras beräkningar visar att de sämst betalda på arbetsmarknaden skulle kunna få lönesänkningar på ungefär 11 procent.

Det finns redan möjlighet att anställa till rabatterat pris

När det gäller nyanländas möjligheter att komma in på arbetsmarknaden kan de redan idag anställas inom till exempel restaurangbranschen för så lite som 4 000 kronor i månaden. Resten av lönekostnaden står staten för genom de så kallade instegsjobben.

Klasskillnader riskerar att öka

Sänkta ingångslöner är starkt förknippade med ökade klass- och könsskillnader eftersom det är lönerna i de redan lägst betalda jobben som påverkas. Med andra ord skulle lägre ingångslöner enligt Moderaternas modell främst drabba kvinnodominerade yrken inom hotell och restaurang, detaljhandel, städ och vård och omsorg.

Dessutom finns det mycket som talar för att lönerna hos berörda grupper troligen skulle förbli låga även efter flera år i yrket.

Minimilöner i EU 2018

Bulgarien	2 600 kr/mån
Estland	5 100 kr/mån
Malta	7 700 kr/mån
Spanien	8 700 kr/mån
Storbritannien	14 200 kr/mån
Tyskland	15 400 kr/mån
Belgien	16 200 kr/mån
Luxemburg	20 500 kr/mån

Att urval EU-länder och deras lagstadgade minimilöner. I de allra flesta länderna ligger minimilönen under högsta nivån på svenska-kassa.

· FLER & BÄTTRE JOBB ·

Hyvling ska bort från arbetslivet.

Ska arbetsgivare få bestämma att den som jobbar heltid plötsligt måste gå ned i arbetstid? Nej – anställningstryggheten är grundläggande!

VARFÖR? DÄRFÖR!

› Trygghet är grundläggande

- Alla som vill arbeta heltid måste kunna göra det.
- Alla måste ha en lön att leva på.
- Minskad arbetstid påverkar inte bara lönen, utan också pensionen och därmed ens framtida trygghet.

› Svenska modellen ska gälla

- Möjligheten till hyvling ger arbetsgivare rätt att göra som de vill utan att förhandla med facket om det.
- När arbetstagare tvingas ut i ofrivillig deltid och inte kan försörja sig blir det dyrare för hela samhället.

› Kvinnor drabbas hårdast

- Hyvling är vanligast inom detaljhandel och restaurangbranschen, branscher där kvinnors otrygghet redan idag är som störst.
- Redan idag får hälften av alla kvinnor i LO-yrken bara deltid, trots att de flesta vill arbeta mer.

FAKTA Hyvling

Hyvling innebär att en arbetsgivare kan bestämma att anställda måste gå ned i arbetstid. Och detta utan att ta hänsyn till turordningsregler, det vill säga personalens anställningstider. Detta eftersom LAS skyddar anställningen, inte dess omfattning.

Konsekvenserna för de arbetstagare som drabbas är stora. Heltid blir till deltid. Lönen blir lägre. Pensionen försämras. Och alla blir plötsligt tvungna att slåss om extra timmar för att få ekonomin att gå ihop.

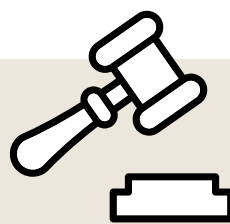
Fler krav från LO för ett tryggare arbetsliv

Möjlighet att sätta hårt mot hårt

Det är inte bara arbetsgivarnas nuvarande rätt till hyvling som hotar arbetarnas trygghet. Det handlar om att vara hänvisad till allmän visstid, sms-anställningar och delade turer. LO vill att de som bara erbjuds deltid eller visstid ska ha rätt att lämna jobbet samma dag de säger upp sig. Detta för att pressa arbetsgivarna att erbjuda trygga anställningar. Arbetsgivare ska inte längre kunna ta personalen för givet om de inte erbjuder schysta villkor.

Barnomsorg på rätt tider

Kvinnor i LO-yrken är den grupp som oftast jobbar när de flesta andra är lediga. Samtidigt begränsas många möjlighet att arbeta av bristen på kvälls- och helgöppna förskolor, särskilt om kvinnan i fråga är ensamstående. LO kräver därför att barnomsorg erbjuds då människor jobbar, inte bara då majoriteten av arbetstagarna jobbar.

Så här måste lagen ändras

- Anställningsskyddet ska omfatta de timmar som finns på anställningskontraktet
- Uppsägningstid ska gälla vid neddragning av arbetstid
- Turordningsreglerna ska gälla vid neddragning av arbetstid

LÄS MER OM SOCIALDEMOKRATERNAS HANDLINGSPLAN FÖR ATT FÅ BORT HYVLING PÅ WWW.SLUTAHYVLA.SE

»Vi har sagt det förut och säger det igen: lagen om anställningsskydd är som en schweizerost. Full med hål och lätt att hyvla.«

Susanna Gideonsson, förbundsordförande, Handelsanställdas förbund

Lyckade beslut av S-regeringen

Behöver du påminnas om allt Socialdemokraterna varit med och drivit igenom de senaste åren? Här har du några av regeringens framgångar när det gäller arbetsmarknaden och arbetsmiljön.

Ordning och reda på arbetsmarknaden

› I Sverige gäller svenska avtal

Känner du någon som drabbats av oseriösa företag som dumpar arbetsvillkor genom billig, utländsk arbetskraft?

- Lex Laval förbjöd svenska fackförbund att ta strid mot arbetsplatser med utländska arbetare som inte följde svenska regler. **Lagen revs upp 1 juni 2017.** Svenska fackförbund kan nu kräva ett svenskt kollektivavtal av arbetsgivare som använder sig av utländsk arbetskraft.
- **Den nya lagen ger bättre kontrollmöjligheter för facket** (rätt att se anställningsavtal, lönespecifikationer, tidsrapporter och utbetalningar).
- **Ett uppdaterat regelverk för utstationerad arbetskraft** (utländsk arbetskraft på tillfälliga jobb i Sverige) håller på att förhandlas i EU. Det nya regelverket kommer göra det möjligt att kräva lika lön för lika arbete.

› Ingen ska kunna smita undan skatt

Över 160 miljoner kronor. Så stora skatteskulder upptäckte Skatteverket när de 2010 granskade 23 utländska företag. Dagens regering har nu infört krav som gör det svårare att smita undan skatt.

- **Registrering hos Skatteverket.** Om utländska arbetsgivare har personal som de ska betala arbetsgivaravgifter för i Sverige, ska de registrera sig som arbetsgivare hos Skatteverket.
- **Registrering hos Arbetsmiljöverket.** Företag som utstationerar sin personal till Sverige ska registrera detta hos Arbetsmiljöverket.
- **Lagkrav på att utse behörig företrädare.** Från och med 1 juni 2017 gäller att en företrädare för ett utstationerande företag (med behörighet att förhandla och sluta kollektivavtal) ska utses inom tio dagar på begäran av en facklig organisation.

› Lika regler för alla

Varför ska olika regler gälla om man kommer från ett annat land för att arbeta här? Schyst konkurrens ska gälla och utländska arbetare ska inte ska kunna utnyttjas av oseriösa arbetsgivare.

- **En ny lag började gälla 1 december 2017 som stärker arbetskraftsvandrades ställning i Sverige.** Lagen minskar arbetsgivarens makt över dem och de kan hävda sin rätt och kräva kollektivavtal.
- Migrationsverket har sedan 2015 gjort inspektioner för att **motverka att oseriösa eller kriminella arbetsgivare utnyttjar arbetskraftsvandrade.**
- Sedan 1 juni 2017 finns det inte längre någon begränsning i rätten att vidta stridsåtgärder mot utstationerande arbetsgivare från länder utanför Europa.

› Schysta villkor vid upphandling

Alla som jobbar åt staten eller en myndighet ska känna sig trygga på arbetet. Oavsett om personen är direkt anställd eller anställd via ett upphandlat företag.

- **Krav på schysta anställningsvillkor** i enlighet med svenska kollektivavtal infördes 1 juni 2017.
- För att få till bättre upphandlingar i Sverige inrättades **Upphandlingsmyndigheten 1 september 2015**. Myndigheten ska stödja upphandlande myndigheter och har bland annat flera projekt tillsammans med arbetsmarknadens parter för att säkerställa goda arbetsvillkor vid offentlig upphandling.

› Personalliggare för större säkerhet

Utländska arbetare råkade under 2000-talet ut för var tionde dödsolycka på svenska arbetsplatser – trots att de utgjorde en klar minoritet av den totala arbetskraften. Bakom olyckorna låg bland annat omfattande svartarbete och brister i säkerheten.

- För att myndigheter ska ha ordentlig koll på vilka som befinner sig på en arbetsplats och att lagar och regler följs införde regeringen **krav på så kallade personalliggare i byggbranschen den 1 januari 2016**.
- Kravet omfattar sedan juni i år även **bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård**.

› Bättre regelverk för schysta transporter

Allt för många transporter inom landets gränser har tidigare körts utan tillstånd och mot reglerna. Företagen som struntat i reglerna har därför kunnat dumpa villkoren och konkurrera ut seriösa transportföretag.

- Regeringen har avsatt 25 miljoner extra per år mellan 2017–2020 för **poliskontroller av olaglig inrikestrafik med utrikesregistrerade lastbilar**.
- **400 poliser specialutbildas** för kontroll av tung trafik på våra vägar.
- **Höjda böter** för dem som fuskar med kör- och vilotider.
- **Från och med 1 juli 2018 får polisen bättre möjligheter** att låsa fast lastbilar för fortsatt färd (så kallad klampning av fordon) vid regelöverträdelser.

Bättre arbetsmiljö

› På väg mot ett sundare arbetsliv

För att skapa ett modernt arbetsliv har regeringen infört följande.

- **Förstärkta resurser till arbetsmiljöpolitiken.** Resurserna inom arbetsmiljöpolitiken har förstärkts med över 125 miljoner kronor årligen och 100 nya arbetsmiljöinspektörer har anställts.
- **Nya regler om organisatorisk och social arbetsmiljö.** Sedan mars 2016 gäller Arbetsmiljöverkets nya föreskrifter som innehåller regler om kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling.
- **Ny myndighet för arbetsmiljökunskap.** Efter att den förra regeringen lade ner Arbetslivsinstitutet saknas det en särskild myndighet med ansvar för att sammanställa och sprida kunskap om arbetsmiljö. Sommaren 2018 startar den nya myndigheten för arbetsmiljökunskap i Gävle.

› Nolltolerans mot arbetsplatsolyckor

Sedan 2015 har minst 131 personer dött i arbetsplatsolyckor i Sverige. Det är 131 personer för många. Samtidigt har sjukskrivningarna på grund av dålig arbetsmiljö och stress i arbetslivet ökat dramatiskt. Regeringen har därför infört en nationell arbetsmiljöstrategi med tre prioriterade områden.

- **Nollvision** mot dödsolyckor och förebyggande av arbetsolyckor.
- **Ett hållbart arbetsliv**, för att människor ska ha möjlighet att arbeta under hela arbetslivet.
- **Psykosocial arbetsmiljö**, så att människor ska känna trivsel och trygghet på arbetsplatsen.

...och om Moderaterna får bestämma?

Moderaterna säger nej till att kommuner och myndigheter som upphandlar en vara eller tjänst ska kunna ställa krav på att leverantören har schysta löner och villkor. Detta trots att hårdare krav vid offentliga upphandlingar är det enklaste sättet att förhindra dumpning av löner och villkor.

• TRYGGHET I VARDAGEN •

Inga skattepengar i privata fickor.

Vår utgångspunkt är självklar. Skattepengar som är avsedda för vård, skola och omsorg ska också gå till vård, skola och omsorg. Inte till privata vinster.

VARFÖR? DÄRFÖR!

> Pengarna behövs på annat håll

- 8 000 gymnasielärare skulle kunna anställas för de 4,7 miljarder kronor i övervinster som företagen gjorde 2015.
- Totalt behövs det 70 miljarder kronor fram till 2021 för att möta behoven inom vård, skola och omsorg.

> Segregationen ökar

- Friskolereformen har gjort att barn med välutbildade föräldrar samlas på vissa skolor och barn med resurssvaga föräldrar på andra.
- Privata vårdföretag öppnar ofta verksamhet i välbärgade områden, vilket ger dem som redan har det bra ännu bättre tillgång till vård.

> De flesta vill se ett stopp

- 2 av 3 svenskar tycker att de privata välfärdsbolagen ska regleras hårdare.
- 6 av 10 tycker det är viktigt att det finns en vinstbegränsning inom vård, skola och omsorg.
- Även en majoritet av de borgerliga väljarna vill begränsa vinsterna.

> Friskolor leder till enfald

- Vinstdrift leder till att stora skolföretag köper upp mindre och roffar åt sig mer och mer skattepengar.
- 2016 omsatte de fem största skolföretagen en tredjedel av alla skattemedel som gick till friskolor, totalt 13 miljarder kronor.

Så här tryggar vi välfärden i Sverige!

Det räcker inte med att bara stoppa de privata vinsterna. Vi måste se till att göra det bättre för alla – även för sjuka och pensionärer.

Bättre sjukförsäkring!

Antalet sjukskrivna i Sverige har ökat de senaste årtiondena. Särskilt allvarlig har ökningen varit när det gäller stress i arbetslivet. Samtidigt får allt fler människor avslag på sin ansökan om sjukpenning. Istället får de höra att de kan ta vilket jobb som helst – trots att de är sjuka. Det är en ohållbar, känslökall och omänsklig politik.

Regeringen har lovat se över vilka regler som ska gälla vid sjukskrivningar. Men det går för långsamt. Mer måste göras och det måste göras nu. Försäkringskassans första

uppgift måste vara att hjälpa människor, inte att slita ut dem ännu mer.

Höj pensionerna!

I dag har en stor del av Sveriges äldre ungefär 13 000 kronor efter skatt att leva på varje månad. Och när de nödvändiga utgifterna är betalda återstår i bästa fall drygt tusen kronor till övriga livet.

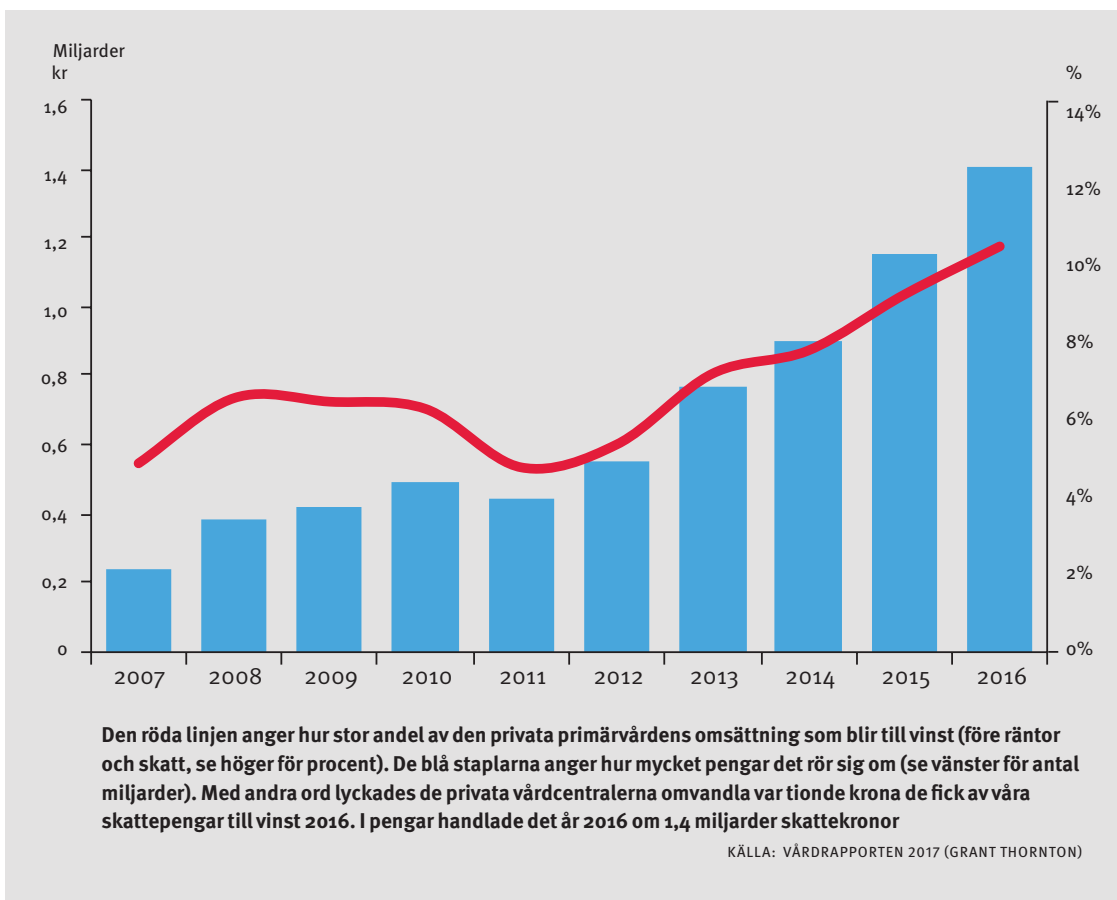
Det är orimligt att den som slitit hårt hela livet måste vända på slantarna för att klara sin vardag som pensionär. LO kräver därför att alla garanteras minst 70 procent av sin slutlön i pension.

FOTO: LO

VINSTER I PRIMÄRVÅRDEN 2007–2016

Primärvården – en riktig guldgruva för företagen

Den privata primärvården växer och tjänar allt mer pengar, medan den offentligt drivna får allt mindre resurser i de flesta landsting.

Andelen privata vårdcentraler har ökat från ca 25 procent 2007 till över 40 procent 2016.

Att den totala omsättningen då ökar är inte konstigt, men desto mer uppseendeväckande är att deras vinstmarginaler (före skatt och räntor) under samma period vuxit från strax under 5 procent till över 10 procent, enligt Vårdrapporten 2017.

I praktiken betyder detta att var tionde skattekrona som landstingen betalar i er-

sättning till de privata vårdgivarna – pengar som ska gå till att ge medborgarna sjukvård – i stället blir till privata vinster.

Samtidigt som de privata vårdcentralerna omvandlar skattepengar till privata vinster påpekar Vårdrapporten 2017 att de offentligt drivna vårdcentralerna i tre av fyra landsting går back, det vill säga med underskott som kunde ha täckts upp med pengar som i stället blivit till privata vinster.

»Dagens regering är den första sedan början av 90-talet som ger mest till de som tjänar minst. Nu vill LO gå vidare och kräver ytterligare 70 miljarder för att bygga ut välfärden«

Karl-Petter Thorwaldsson, ordförande, LO

Är du också trött på tjetet om hur viktigt det är med privata initiativ inom välfärden? Att vinsterna inte är särskilt stora? Om hur hårt ett vinstförbud skulle slå mot företagen? Vill du veta sanningen? Här har du svar på tal.

”Ett vinstförbud skulle skrämja bort alla privata initiativ”

Det finns många länder som förbjuder vinster i till exempel skolans värld men som ändå har gott om friskolor. Nederländerna till exempel har störst andel friskolor i hela världen, trots att vinstuttag är förbjudna.

KÄLLA: LÄRARNAS TIDNING

”Den privata vården håller högre kvalitet än den offentliga”

Enligt Myndigheten för vårdanalys stämmer inte detta. När man tittar på faktorer som skillnader i resurser (som ofta är större i den privata vården) och patienternas vårdbehov (som ofta är större i den offentliga vården) försvinner alla skillnader i kvalitet.

KÄLLA: MYNDIGHETEN FÖR VÅRDANALYS

”Vinsterna investeras i verksamheten”

Den största delen av de stora friskoleföretagens vinster går till att köpa upp konkurrenter och till att betala räntor på uppköpslån.

KÄLLA: VÅDRAPPORTEN 2017, SKOLINDUSTRIN – HUR MÅNGFALD BLEV ENFALD (LO)

”Elever på friskolor får bättre betyg”

Ja, men det beror på att friskolor för att locka till sig elever (och därmed få högre skolpeng) är mer generösa när de sätter betyg. Senast i juni 2018 visade en studie att elever på friskolor får högre betyg än elever med samma kunskaper som går på kommunala skolor.

KÄLLA: STOCKHOLMS UNIVERSITET

”Friskolor är billigare i drift”

En anledning till att privata skolföretag ibland kan driva verksamheten till en lägre kostnad än det offentliga är att de har lägre utbildad personal, vilket också gör att de kan betala lägre löner. Dessutom har de oftare lägre lärartäthet än kommunala skolor.

Källa: Skolvärlden

...och om Moderaterna får bestämma?

Moderaterna försvarar världens mest marknadsanpassade skola, trots att OECD tydligt visat att dagens skolsystem – som infördes av den borgerliga regeringen 1992 – spår på segregationen, betygsinflationen och försämrar möjligheten för likvärdig kunskap. Dessutom föreslår M en nedskärning inom skolan och relaterade utgiftsområden i statsbudgeten med 2,3 miljarder kronor.

15

Så många miljarder kronor i övervinster gjorde välfärdsföretagen åren 2005–2013.

KÄLLA: REGERINGENS UTREDARE ILMAR REEPALU

73

Så många procent av väljarna vill begränsa vinstuttaget ur välfärden.

KÄLLA: INIZIO, 2017

• ÖKAD JÄMLIKHET •

Skatter ska utjämna skillnader.

Inkomstklyftorna i Sverige är de största någonsin. För att vända utvecklingen måste vi få ett rättvist skattesystem. Därför kräver LO att de rikaste bidrar med mer till det gemensamma.

VARFÖR? DÄRFÖR!

› Sverige går åt fel håll

- Efter att ha räknats som världens mest jämlika land i början av 1980-talet är vi nu det land där klyftorna sedan sedan 90-talet ökat mest i hela västvärlden.
- Det ekonomiska stödet till de som har svårast i samhället har inte ökat i samma takt som lönerna.

› En majoritet vill ha jämlikhet

- 78 procent av väljarna anser att det är viktigt att regeringen minskar de ekonomiska klyftorna.
- 73 procent av väljarna anser att ekonomiskt mer jämlika samhällen är bättre än samhällen med stora ekonomiska klyftor.

› Dagens system gynnar de rika

- Rut-avdraget kostar staten 15 miljarder kronor per år men utnyttjas främst av dem som har det gott ställt.
- Den borttagna fastighets-skatten gör att vi årligen har 19 miljarder kronor mindre att satsa på samhället.
- Kapitalinkomster beskattas lägre än arbete.

› Håll ihop samhället!

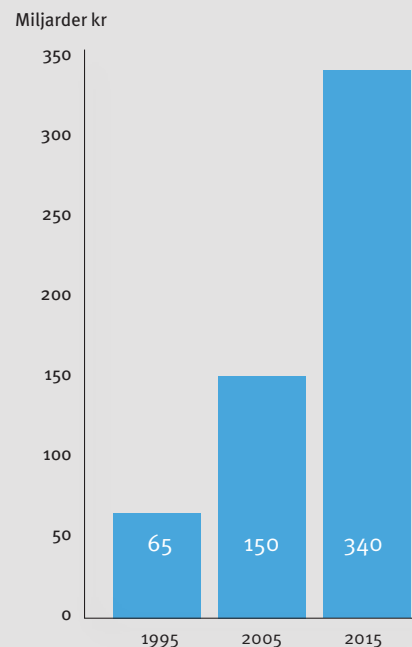
- En pensionär betalar mer i skatt än den som arbetar.
- Den ökande ojämlikheten är en av förklaringarna bakom högerpopulismens frammarsch.
- De rikaste tio procenten i Sverige tjänar lika mycket som den fattigaste halvan av befolkningen.

Socialdemokraternas **10** huvudkrav

- 1 Trygga anställningar
- 2 Stopp för hyvling
- 3 Reglera arbetskraftsinvandringen till bristyrken
- 4 Stopp för missbruk av subventionerade anställningar
- 5 Bekämpa arbetslivskriminaliteten och den osunda konkurrensen
- 6 Schyssta villkor i offentliga upphandlingar
- 7 Stopp för lönedumpning på svenska arbetsplatser
- 8 Stärkt skydd mot trakasserier i arbetslivet
- 9 Stärkt regelverk för bättre arbetsmiljö
- 10 Omställning av kompetens

PRIVATA KAPITALINKOMSTER 1995–2015

KÄLLA: SCB

ORÄTTVISORNA ÖKAR

FOTO: EIGIL SØDERN

”Jag blir förbannad när jag hör det”, var 67-åriga Lilians reaktion när hon fick höra att Antonia Ax:son Johnsson endast betalar 18 procent i skatt, betydligt mindre än de 23 procent som Lilian själv måste betala.

Butiksbiträdet betalar mer i skatt än butiksägaren

Många tror att skatter betalas progressivt, att den som tjänar mer också bidrar med en större andel av sin inkomst till statens skattkistor. Ingenting kunde vara mer fel. – Jag blir förbannad, säger Lilian.

Ett av de mest iögonfallande exemplen redogjorde tidningen Dagens ETC för sommaren 2017. Då avslöjades att ett butiksbiträde på Willys, 67-åriga Lilian, fick betala 23 procent i skatt av sin lön på 125 kronor i timmen.

Samtidigt som Antonia Ax:son Johnsson, den som i förlängningen äger hela butikskedjan och vars förmögenhet värderas till 50 miljarder kronor, endast betalar 18 procent i skatt.

– Jag blir förbannad när jag hör det. Om man har miljoninkomster ska man väl åtminstone

betala lika mycket skatt som vi andra, egentligen mycket mer, sade Lilian då till tidningen.

Antonia Ax:son Johnsson är långt ifrån ensam om att ha dragit fördel av de generösa svenska skattereglerna. Trots inkomster på 307 miljoner kronor åren 2011-2015 betalade Tetra pak-arvingen Finn Rausing bara 14 procents skatt under de åren.

Och år 2011 deklarerade Spotifygrundaren Martin Lorentzon en inkomst på 50,2 miljoner kronor – men betalade bara 12 procent i skatt.

Känner du igen klagovisan om att Sverige har världens högsta skatter? Och hur skadligt det är för ekonomin och företagen? Och att alla skulle få det bättre om skatterna sänktes? Här har du svar på tal.

Tittar man på marginalskatter hos låg- och medelinkomsttagare – vilket borde vara det intressanta för de flesta svenskar – ligger Sverige långt under genomsnittet för OECD-länderna.

KÄLLA: OECD

”Låga skatter gynnar jobben och därför gynnas alla”

Den ekonomiska rörligheten, det vill säga möjligheten att arbeta sig upp ur fattigdom, är sämre i Sverige än i de nordiska grannländerna, enligt en rapport från storbanken Citi. Orsaken är de ökande inkomstklyftorna och den ekonomiska ojämlikheten, som i sin tur beror på den avskaffade förmögenhetsskatten och sänkningar av inkomstbeskattningen.

KÄLLA: CITIBANK EUROPE

”Sänkt skatt gynnar konsumtionen”

Efter den stora skattereformen 1991 fick den rikaste tiondelen av befolkningen 128 000 kronor mer att handla för under de första fem åren efter reformen. Under samma period fick låginkomsttagarna 16 300 kronor mer i plånboken. Men de fattigaste fick inte särskilt mycket mer pengar i plånboken eftersom momsens samtidigt höjdes och boendekostnaderna sköt i höjden.

Dessutom gick inte de rikas plötsliga överskott till konsumtion, utan till ökat sparande och till spekulation på börsen.

KÄLLA: SCB, EKONOMIHANDBOKEN

”Skattesänkningar gör att företagen anställer fler”

Det finns inga bevis för att billigare arbetskraft gör att fler får jobb. Trots 140 miljarder i skattesänkningar under Alliansregeringen 2006–2014 skapades inga fler jobb. I stället ökade arbetslösheten, från drygt 6 procent när alliansen tog makten till en bra bit över 7 procent när dagens rödgröna regering tog över 2014. Som högst låg arbetslösheten i Sverige på 9,1 procent 2013.

Dessutom är det inte skatter eller arbetsgivaravgifter som påverkar om företag anställer – utan om det finns ett behov av att köpa företagets varor och tjänster och att de därför behöver anställa fler. Om staten och kommunerna däremot får mer pengar via skatt kommer dessa pengar att användas till att antingen satsa på välfärden eller – just det – fler jobb.

KÄLLA: STATISTISKA CENTRALBYRÅN, EKONOMIHANDBOKEN

FOTO: ISTOCKPHOTO

Klyftorna ökar i kommunerna

Under 2016 ökade klyftorna i 271 av Sveriges kommuner, medan de minskade i endast 19 kommuner. Mest ökade klyftorna i Gnosjö (54 procent), Trosa (32 procent) och Bollebygd (30 procent).

KÄLLA: DAGENS SAMHÄLLE

52%

Så många procent av SD:s väljare anser att jämlika samhällen är bättre samhällen. Bland de rödgröna väljarna tycker 90 procent det.

Sverige sämst i klassen

Sverige hör till de få länder inom OECD som varken har förmögenhetsskatt, arvsskatt, gåvoskatt eller fastighetsskatt.

...och om Moderaterna får bestämma?

M och SD går till val på stora skattesänkningar som framför allt gynnar hög- och medelinkomsttagare samt företag. Det innebär att den så kallade pensionärsskatten skulle bli högre i stället för att avskaffas, vilket Socialdemokraterna vill göra. Redan i M:s budgetmotion för 2018 står det klart att de stora skattesänkningarna som föreslås leder till neddragningar på skola, sjukvård, omsorg och trygghetsförsäkringar.

Socialdemokraterna

Vägen framåt

Socialdemokraterna har inte bara visat att de är det bästa alternativet för Sverige genom att ha samma mål som LO när det gäller tryggheten, jobben och jämlikheten. De har visat det genom hela sitt arbete i regeringsställning. Här är några av de 89 vallöften regeringen lyckats uppfylla – trots att de saknar egen majoritet i riksdagen.

Miljö och klimat

”Miljöbilsbonus för bilar med liten klimatpåverkan.”

Regeringen har infört en Supermiljöbilspremie. Hittills har drygt 1,2 miljarder kronor betalats ut.

”Bättre havsmiljö och minskade klimatutsläpp”

Regeringen satsar bland annat 600 miljoner kronor mer än tidigare. Med de nya pengarna vill regeringen sanera miljöfarliga vrak, finansiera projekt mot övergödning och stärka skyddet av marina områden.

”Ett klimatpolitiskt ramverk ska tas fram”

Ramverket infördes sommaren 2017, med nya klimatmål till 2030, 2040 och 2045, en klimatlag och ett klimatpolitiskt råd.

”Sverige ska ha ett överskott av el”

Enligt Energimyndigheten kommer Sverige att ha ett överskott av el de närmaste åren.

”Bygg ut den förnybara energin”

Utbyggnaden av vindkraft och solceller fortsätter. Privatbostäder har fått möjlighet att söka stöd för att installera solceller.

Landsbygd och livsmedel

”Utbyggnad av bredband”

Utbyggnaden av bredband fortsätter och 2017 hade 77 procent av hushåll och företag tillgång till bredband med 100 Mbit/s, enligt Post- och telestyrelsen.

”Mobiltäckningen ska förbättras”

Nya nät byggs och täckning och kapacitet förbättras. Regeringen har beslutat att stora delar av 700 MHz-bandet från och med november 2017 får användas till annat än marknadstv, för att förbättra täckningen.

”Främja besöksnäringens tillväxt.”

Enligt Tillväxtverket och SCB ökade övernattningarna från utlandet med drygt 4 procent mellan 2016 och 2017. Visit Sweden har av regeringen fått totalt 70 miljoner kronor 2015–2017 för att öka marknadsföringen av Sverige.

Skola och utbildning

”Fler ska fullfölja gymnasiet”

Enligt Skolverket tog 71,4 procent av eleverna examen från ett nationellt program 2014. 2017 var siffran 75,2 procent.

”Nytt kunskapslyft”

Regeringen har utökat antalet platser på yrkeshögskolan, på folkhögskolor och i den kommunala vuxenutbildningen.

”Andelen kvinnliga professorer ska öka”

Enligt Universitetskanslersämbetet var andelen kvinnliga professorer cirka 25 procent 2014. 2016 hade andelen ökat till 27 procent.

”Minska lönegapet mellan män och kvinnor”

Enligt Medlingsinstitutet var löneskillnaden mellan kvinnor och män 13,2 procent 2014. 2016 hade skillnaden minskat till 12,0 procent.

”Skickliga lärare ska få högre lön”

Tack vare lärarlönelyftet har omkring 60 000 lärare fått cirka 3 000 kronor mer i månadslön.

”Fler speciallärare och specialpedagoger”

Regeringen satsade 500 miljoner 2016, därefter 570 miljoner för 2017. Inför hösten 2016 hade drygt 900 personer sökt speciallärarutbildningen.

”Mer personal och större resurser till fritidshemmen”

Regeringen satsar på höjd personalitet och starkt kvalitet i fritidshem – 250 miljoner 2016, varpå 500 miljoner per efterföljande år. Enligt Skolverket minskade elevgrupperna på fritidshemmen något mellan 2016 och 2017.

Brott och straff

”Polisutbildningen görs till högskoleutbildning”

Genomfört.

”Straffet för grova sexualbrott ska skärpas”

Genomfört.

”Våldtäktslagstiftningen ska ses över”

Riksdagen har klubbat igenom en lag om samtycke och oaktamsbrott. Samtidigt höjs minimistraffet för grov våldtäkt och grov våldtäkt mot barn från fyra till fem års fängelse.

Jobb och arbetsmarknad

”Byggbonus för byggföretag som bygger små hyresrätter eller studentlägenheter”

Infördes 2015.

”Tillväxtmiljard för att stimulera byggande i kommunerna”

Nästan 1,8 miljarder kronor i statsbidrag till 199 kommuner 2017.

”Utbyggnad av tunnelbanan och annan kollektivtrafik och vägar”

2018 börjar bygget av nya tunnelbanelinjer. Förbifart Stockholm har återupptagits.

”Avskaffa Fas 3”

Avvecklingen av Fas 3 avslutades i januari 2018.

”Inför extratjänster i välfärden”

I december 2017 hade över 11 000 personer en extratjänst, enligt Arbetsförmedlingen. 30 procent av dem var nyanlända och 70 procent inskrivna som långtidsarbetslösa.

”90-dagarsgaranti för unga”

I november 2017 meddelade Arbetsförmedlingen att 90-dagarsgarantin för unga var uppnådd.

”Lönekartläggningar ska införas”

Årliga lönekartläggningar har införts.

”Reservera en tredje månad för vardera föräldern i föräldraförsäkringen”

Röstades igenom i riksdagen i november 2015.

”Höj taket i a-kassan”

Taket har höjts från 18 700 kronor till 25 025 kr.

Välfärd

”Krav på offentlighetsprincip och meddelarfrihet i privat välfärd”

Ny lag trädde i kraft den 1 april 2017.

”Öka resurserna i sjukvården”

I budgeten finns ett generellt tillskott om en miljard kronor för 2016, och 500 miljoner kronor extra per år från och med 2017.

”Höja statsbidragen till kommunerna så att de kan höja kvaliteten i äldreomsorgen”

Regeringen har uppfyllt löftet genom 2 miljarder kronor extra per år under åren 2016 till 2018.

”Utöka antalet utbildningsplatser på barnmorskeutbildningen”

I budgeten för 2016 finns anslag för 250 fler utbildningsplatser till barnmorskor.

Ekonomi

”Ta bort pensionärsskatten helt för pensioner upp till 12 000 kronor i månaden”

Regeringens första sänkning av pensionärsskatten innebär att pensioner på upp till 10 000 kronor i månaden jämställs med lön vid beskattning. Den andra sänkningen innebär att pensioner upp till 17 000 jämställs.

”Höjt barnbidrag med 100 kronor i månaden”

Höjning genomförd med 200 kronor.

”Höjt underhållsstöd med 50 kronor i månaden”

Genomfördes 2015. Regeringen har också föreslagit att underhållsstödet ska höjas ytterligare med 350 kronor per månad för barn som har fyllt 15 år och med 150 kronor per månad för barn som är 11–14 år.

”På sikt vill vi höja taket i sjukpenningen till tio prisbasbelopp och i ett första steg vill vi höja det till åtta”

Inkomsttaket i sjukförsäkringen höjs från 7,5 till 8 prisbasbelopp från och med juli 2018.

”Den borte tidsgränsen i sjukpenningen ska tas bort”

Genomfördes 2016.

”Minska arbetsgivarnas sjuklöneansvar”

Den nya ersättningen som trädde i kraft i januari 2015 tar hänsyn till att sjukfrånvaron ser olika ut bland olika stora arbetsgivare.

”Investera i exportfrämjande”

Regeringen har genomfört en rad exportfrämjande åtgärder.

Internationellt

”Aktivt driva Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd”

Sverige valdes in i FN:s säkerhetsråd i juni 2016.

”Sveriges deltagande i FN-missioner ska öka”

Enligt FN-förbundet har antalet militärer i FN-tjänst ökat från 45 i augusti 2015 till 346 i februari 2018.

”Det svenska försvaret och dess folkliga förankring ska stärkas”

Försvaret har fått ökade anslag under mandatperioden och allmän mönstring har införts.

”Stärka det nordiska försvarssamarbetet”

Genomfört.

”Alla Sveriges kommuner ska ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet”

Genomfört.

”2014 uppgick biståndet till 0,96 procent av BNI. 2018 uppgick det till 1 procent av BNI”

Genomfört.

”Nej till svenskt medlemskap i Nato”

Genomfört.

”Sverige ska erkänna staten Palestina”

Genomfört.